

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง อนาคตภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม องค์การบริหารส่วนตำบล บึงเนียม จังหวัดขอนแก่น ภายใน 5 ปี (ปี พ.ศ. 2552 - 2556) มีขั้นตอนในการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอนาคตภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม องค์การบริหารส่วนตำบล บึงเนียม จังหวัดขอนแก่น ภายใน 5 ปี (ปี พ.ศ. 2552 - 2556)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม องค์การบริหารส่วนตำบลบึงเนียม จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการศึกษาในอนาคต ภายใน 5 ปี (ปี พ.ศ. 2552 - 2556)

1. งานวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก จากการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาในอนาคตของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม จะมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กอย่างต่อเนื่อง จะจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยแก่เด็กอย่างเหมาะสม เช่น การแปร่งฟัน การล้างมือ การใช้ห้องน้ำ การดื่มน้ำ (ทุก 45 นาที) เป็นต้น จะจัดหาสื่ออุปกรณ์ของเด็กเล่น คู่มือการจัดการประสบการณ์สำหรับจัดกิจกรรมตามหลักสูตรให้แก่เด็กอย่างเพียงพอและมีการจัดปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า จะจัดให้มีห้องปฐมพยาบาลสำหรับเด็กป่วยที่แยกเป็นสัดส่วน มีการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค จะจัดให้มีสนามเด็กเล่นกว้างขวาง รมรื่น สวยงาม จะจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามที่แข็งแรงปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของเด็กและจะดำเนินการจัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองในขณะที่รอรับ-ส่งนักเรียน

3. งานบุคลากร จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีนโยบาย แผนงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีวิสัยทัศน์และภาวะความเป็นผู้นำ จะดำเนินการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน และจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อตรวจบุคคลที่จะเข้ามาติดต่อหรือเข้าออกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ จากการศึกษาพบว่า อบต. จะมีนโยบาย แผนการดำเนินงานและงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์อย่างชัดเจนและเพียงพออย่างต่อเนื่องทุกปี จะจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ตามแผนการใช้งบประมาณ โดยมีวิธีการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมและโปร่งใส และจะเก็บรักษาเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการฝากธนาคาร

5. งานความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า จะจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันแก้ไขพัฒนาการของเด็กที่มีปัญหากับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองและประชาชนในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง และผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์ในรอบปีทุกครั้ง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอนาคตภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม ครั้งนี้ เพื่อเป็นนโยบาย ในการกำหนดทิศทางและการกำหนดกลยุทธ์ของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต แบบ EDFR ซึ่งการเก็บข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ โดยรอบแรกเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 30 คน และได้แบบสอบถามจากการเก็บข้อมูลรอบแรก จำนวน 59 ข้อ และข้อความคำถาม ที่เป็นฉันทามติ จำนวน 56 ข้อ โดยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 5 ประเด็นคือ

1. งานวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก จากการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาในอนาคตของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงเนียม จะมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม แก่เด็กอย่างต่อเนื่อง จะจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยแก่เด็กอย่างเหมาะสม เช่น การแปรงฟัน การล้างมือ การใช้ห้องน้ำ การดื่มน้ำ (ทุก 45 นาที) เป็นต้น จะจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของเด็กเล่น คู่มือการจัดประสบการณ์สำหรับจัดกิจกรรมตามหลักสูตรให้แก่เด็กอย่าง

เพียงพอและมีการจัดปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2545 : 86) ได้กำหนดการปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ ด้านงานวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ว่าการประสานงานกับหน่วยงานการศึกษาอื่นการจัดประสบการณ์แก่เด็กเป็นการจัดกิจกรรมและบริการ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ 1) กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย เช่น การเชิญวิทยากรพิเศษ มาบรรยาย 2) การทัศนศึกษา ฯลฯ กิจกรรมด้านโภชนาการ เช่น การรับบริจาคอาหารเสริม การจัดหาทุนอาหารกลางวัน กิจกรรมนันทนาการ และการออกกำลังกายต้องจัดกิจกรรมให้ได้พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัย ทั้งในร่มและกลางแจ้ง และกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม ให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลอรี อลิซาเบท คาซิโอ (Lori Elizabeth Casio, 1997 - A) ได้ศึกษาการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อมาตรฐานการรับรองคุณภาพด้านการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติมีความสำคัญและมีความเห็นว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดตามลำดับคือ สุขภาพและความปลอดภัย ปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรกับเด็ก การสื่อสารกับผู้ปกครองและการบริการโภชนาการและอาหาร

2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า จะจัดให้มีห้องปฐมพยาบาลสำหรับเด็กป่วยที่แยกเป็นสัดส่วน มีการป้องกันแมลงและพาหนะนำโรค จะจัดให้มีสนามเด็กเล่นกว้างขวาง รมรื่น สวยงาม จะจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามที่แข็งแรง ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของเด็กและจะดำเนินการจัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองในขณะรอรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2545 : 86) ได้กำหนดการปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ว่าพื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคาร ที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น เล่น เรียนรู้ รับประทานอาหารและนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วมและที่พักเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน และบริเวณสำหรับเล่นและพัฒนาเด็ก ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลักโดยมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและมีอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ ศรีฉาย (2547 : 102-103) ได้ศึกษาสภาพและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ก็คือเรื่องห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและสามารถปรับความสว่างได้ เมื่อบรรยากาศภายนอกห้องมืดหรือสว่างเกินไป

3. งานบุคลากร จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีนโยบาย แผนงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีวิสัยทัศน์และภาวะความเป็นผู้นำ จะดำเนินการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน และจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อตรวจบุคคลที่จะเข้ามาติดต่อหรือเข้าออกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2545 : 86) ได้กำหนดการปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ ด้านงานบุคลากร ว่า ศูนย์ต้องจัดหา จัดจ้างบุคลากร ตามความจำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้ประกอบอาหาร ครูพี่เลี้ยง ฯลฯ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร เป็นการจัดทำและกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน ค้วงพรหม (2545 : 57-58) ศึกษาการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสระแก้ว พบว่า การบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ด้านการจัดบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ จากการศึกษาพบว่า อบต. จะมีนโยบาย แผนการดำเนินงานและงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์อย่างชัดเจนและเพียงพออย่างต่อเนื่องทุกปี จะจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ตามแผนการใช้งบประมาณ โดยมีวิธีการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมและโปร่งใส และจะเก็บรักษาเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการฝากธนาคาร ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2545 : 86) ได้กำหนดการปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ว่า งานพัสดุ เป็นการจัดซื้อ จัดหา จัดทำและจำหน่ายทะเบียน งานธุรการและสารบรรณ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลสถิติ การทำทะเบียนหนังสือรับ-ส่ง และงานการเงิน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชี การเงิน การเบิกจ่ายเงิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัชรี เชาวน์ดี (2551 : 55-57) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดโน) ช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบริหารงานทั่วไป

5. งานความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า จะจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันแก้ไขพัฒนาการของเด็กที่มีปัญหากับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองและประชาชนในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง และผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์ในรอบปีทุกครั้ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2545 : 86) ได้กำหนดการปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ว่า ก่อนจะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการประชุมชี้แจง ให้ชุมชนทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ฯซึ่งนำไปเห็นประโยชน์และความจำเป็นของการพัฒนาเตรียมความพร้อมเด็กและชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างการค้าเงินงาน ควรมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินเป็นระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ฯลฯ จะช่วยสร้างความเข้าใจและผูกพันที่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ ศรีฉาย (2547 : 102-103) ได้ศึกษาสภาพและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก คือเรื่องพบปะผู้ปกครองของเด็กในความดูแลทุกคนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เช่น ช่วงรับ-ส่งเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์ฯ ซึ่งมาจากบุคลากร เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน ทั้งเจ้าอาวาสวัด เจ้าหน้าที่ สถานีอนามัย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาการประจำตำบล โดยมีบทบาทในการช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำการค้าเงินงานพัฒนาศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของศูนย์ฯ รวมถึงเสนอแนวทางและ

มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงาน และการบริหารทั่วไป ของศูนย์เด็กเล็ก

1.2 การที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กทุกคนได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการดูแลเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และนำความรู้กลับมาใช้ประโยชน์ในวิชาชีพ ส่วนหลักสูตรวิชาการที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรมุ่งเน้นพื้นฐาน ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาแก่เด็กอย่าง ครบถ้วน

1.3 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นปัจจัยชี้ขาดความล้มเหลว/ ความสำเร็จของการบริหาร โรงเรียน เพราะเป็นเหตุพื้นฐานที่นำมาสู่ความร่วมมือในการพัฒนา โรงเรียนในทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคน ควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในอนาคต โดยยึด หลักความสอดคล้องกับสภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น